

Stanowisko Nr 13/2018
z dnia 19 czerwca 2018 r.
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Kielcach

rekomendacje w sprawie udziału instytucji rynku pracy w systemie edukacji

I Problem (uzasadnienie):

Brak szerokiej współpracy z instytucjami edukacyjnymi wpływa na brak świadomości młodych ludzi uczących się w szkołach dla dorosłych w systemie zaocznym (licea dla dorosłych, szkoły policealne), w tym NEET (grupa społeczna, obejmująca młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych którzy jednocześnie nie uczą się, nie pracują ani nie przygotowują się do zawodu) o specyfice funkcjonowania instytucji rynku pracy (oferowane usługi, profil działalności).

Brak świadomości instytucji rynku pracy o korzyściach jakie daje współpraca z instytucjami edukacyjnymi (zaoczne licea dla dorosłych, zaoczne szkoły policealne), informacja osób młodych spowoduje zmianę postrzegania IRP jako miejsca, gdzie młodzi ludzie tracą czas.

Zadaniem statutowym szkół jest wspieranie i przygotowywanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych. Dodatkowo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej nakłada obowiązek prowadzenia działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, m.in. w szkołach ponadgimnazjalnych.

Mimo wszystko obowiązujące przepisy są na dużym poziomie ogólności a ich realizacja w praktyce pozostawia wiele do życzenia. Szkoły nie mają obowiązku zatrudniania profesjonalnych doradców, w myśl przepisów zajęcia mogą być prowadzone przez nauczycieli lub szkolnych pedagogów, którzy posiadają przygotowanie do prowadzenia takowych. **Kluczowa dla zmiany jakości doradztwa zawodowego w szkołach jest jego indywidualizacja, tj. nie powinno być traktowane jak biurokratyczny obowiązek.**

Młodzi ludzie dokonują wyboru dalszej ścieżki edukacji często w oparciu o emocje i wpływ reklam (np. tablet lub zagraniczna praktyka zawodowa za wybranie np. danego kierunku studiów).

Skutecznie prowadzone zajęcia z doradztwa zawodowego motywują do nauki i mogą zapobiec nieprzemysłanym decyzjom dotyczącym dalszej ścieżki edukacji i kariery, co ma znaczenie przy dzisiejszym wysokim bezrobociu wśród ludzi młodych.

Dodatkowo, uczniowie szkół dla dorosłych w systemie zaocznym (potencjalni NEET) nie znają oferty aktywizacyjnej, przepisów, nie wiedzą co mogą zyskać poprzez rejestrację w MUP/PUP jako bezrobotny, nie znają swoich praw i obowiązków przy podpisywaniu pierwszych umów o pracę, trudno też wymagać od szkolnego doradcy zawodowego kompleksowej wiedzy na temat oferty aktywizacyjnej instytucji rynku pracy.

Większość, bo aż 89% respondentów przeprowadzonego badania ankietowego¹ deklaruje możliwość wykonywania innego zawodu niż wyuczony, dodatkowo 90% osób młodych deklaruje gotowość zdobycia kompetencji/kwalifikacji niezbędnych do wykonywania nowego zawodu w celu podjęcia zatrudnienia, co nie wątpliwie dowodzi na brak skutecznego doboru ścieżki edukacji i kariery osób młodych.

Powołanie opiekuna szkoły (zaoczne licea dla dorosłych, zaoczne szkoły policealne) z ramienia PUP w porozumieniu ze szkolnym doradcą zawodowym pozwoli na nawiązanie stałej i cyklicznej współpracy pomiędzy szkołami i PUP, tak aby absolwenci po opuszczeniu szkoły wiedzieli gdzie i do kogo ewentualnie mogą się zwrócić po wsparcie oraz jakie korzyści niesie za sobą rejestracja np. w urzędzie pracy.

Ewentualna współpraca instytucji rynku pracy ze szkołami (zaoczne licea dla dorosłych, zaoczne szkoły policealne) daje możliwość wymiany doświadczeń. Ze względu na dynamiczne zmiany dotyczące sytuacji na rynku pracy oraz wzrost zapotrzebowania na pracowników z odpowiednimi umiejętnościami, młodzież potrzebuje bieżących informacji na temat aktualnego zapotrzebowania na zawody w regionie, na terenie danej gminy lub miejscowości celem podjęcia właściwej decyzji o dalszym profilu kształcenia.

Celem głównym rekomendowanych do podjęcia w tym obszarze działań powinno być wdrożenie obligatoryjnego i profesjonalnego (realizowanego przez osobę z zewnątrz, np. przedstawiciela instytucji rynku pracy) doradztwa zawodowego w szkołach zaocznych dla dorosłych.

Celem szczegółowym: analiza i uświadomienie własnych predyspozycji zawodowych u uczniów zaocznych szkół dla dorosłych i najlepszych ku temu obszarów edukacyjnych i zawodowych, budowanie świadomości uczniów/studentów dotyczącej sytuacji na rynku pracy.

Aktywna współpraca instytucji rynku pracy z zaocznymi szkołami dla dorosłych na terenie wszystkich powiatów oraz ośrodkami wsparcia młodzieży w zakresie kształtowania umiejętności przedsiębiorczych, doradztwa zawodowego, zwiększania wiedzy na temat rynku pracy, wyboru szkół, określaniu ścieżki edukacyjnej i ścieżki kariery zawodowej wpłynie na skuteczność podejmowanych przez nich decyzji oraz spowoduje zmianę podejścia młodzieży w zakresie funkcjonowania i skuteczności dostępnej oferty aktywizacyjnej instytucji rynku pracy.

Adresaci rekomendowanych działań:

- Powiatowe Urzędy Pracy w województwie świętokrzyskim,
- zaoczne szkoły dla dorosłych z terenu województwa świętokrzyskiego,
- osoby młode, w tym z grupy NEET znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

---

¹ Wyniki badanie ankietowego dotyczącego potrzeb i potencjałów osób młodych w wieku 15-25 lat znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tzw. NEET w województwie świętokrzyskim, Stowarzyszenie Edukacja przez Internet, Kielce, 2016

1. Rekomendowane działania:

- Profesjonalne doradztwo zawodowe realizowane przez publiczne służby zatrudnienia na terenie wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego we współpracy ze szkołami dla dorosłych w systemie zaocznym (licea dla dorosłych, szkoły policealne). Wdrożenie do ramowego programu nauczania w zaocznych szkołach dla dorosłych doradztwa zawodowego w formie pośredniej (wdrożenie elementów doradztwa zawodowego do różnych przedmiotów) i bezpośredniej (doradztwo zawodowe), realizowanego przez profesjonalnego doradcę zawodowego, przedstawiciela instytucji rynku pracy. Zaangażowanie IRP w realizację wewnątrzszkolnych systemów doradztwa zawodowego w postaci bezpośredniej lub/i pośredniej. Nawiązanie współpracy pomiędzy PUP i zaocznymi szkołami dla dorosłych (oddelegowanie przedstawiciela IRP na rzecz współpracy z daną placówką), opracowanie wspólnego, indywidualnego programu informacyjnego, wsparcia dla danej placówki edukacyjnej.
- Wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie współpracy instytucji rynku pracy z placówkami edukacyjnymi oraz obligatoryjnego realizowania wsparcia w szkołach we współpracy z instytucjami rynku pracy.
- Wykorzystywanie godzin dydaktycznych przez szkoły na potrzeby instytucji rynku pracy.
- Nawiązywanie partnerstw ze szkołami dla dorosłych przez Powiatowe Urzędy Pracy, których celem jest podejmowanie i wspieranie inicjatyw służących przygotowaniu młodych osób (w tym z grupy NEET), kształcących się w formie niestacjonarnej do wejścia na rynek pracy i aktywnego poruszania się na nim.
- Zwiększenie liczby realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy spotkań informacyjnych we współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym w placówkach kształcenia dla dorosłych.
- Finansowanie dotarcia instytucji rynku pracy do placówek edukacyjnych przez lokalny samorząd.

II

Problem i uzasadnienie:

Zwiększenie dotarcia instytucji rynku pracy do osób młodych kształcących się na studiach wyższych w systemie niestacjonarnym lub z wyższym wykształceniem, w tym należących do grupy NEET.

W Polsce na przestrzeni ostatnich 20 lat liczba studentów wzrosła ponad czterokrotnie. W roku akademickim 2013/2014 w 438 szkołach wyższych kształciło się 1 549,9 tys. osób, podczas gdy w roku szkolnym 1990/1991 było to niewiele ponad 400 tys. osób. W odpowiedzi na coraz wyższy poziom bezrobocia ludzi młodych w Europie, Komisja Europejska podjęła działania mające na celu wsparcie osób młodych w podejmowaniu zatrudnienia. W Polsce realizowany jest m.in. kompleksowy program wsparcia młodych na rynku pracy „Gwarancje dla młodzieży” (GdM). W ramach realizacji GdM stosuje się m.in. wzmocnienie komponentu praktycznego w ramach studiów, monitorowanie karier zawodowych absolwentów szkół wyższych, wykorzystanie w szerszym zakresie usług Akademickich Biur Karier. W Polsce Wschodniej można także zidentyfikować tzw. grupę NEET. Duże ryzyko przynależności do tej grupy dotyczy osób wcześniej kończących edukację, a także z wyższym wykształceniem, kobiet oraz osób biernych zawodowo (w większym stopniu niż bezrobotnych). Drugą grupą to absolwenci. Zjawisko to może być konsekwencją zarówno niedopasowania profilu absolwentów do popytu na rynku pracy, jak i niskiej aktywności zawodowej podczas nauki. Zgodnie ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020, w kontekście NEET kluczowe znaczenie ma obszar dotyczący zasobów pracy i jakości kapitału ludzkiego, na potrzeby którego przyjęto następujący cel szczegółowy „Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy

i podniesienie jakości kapitału ludzkiego na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy to kluczowe strategiczne wyzwania z punktu widzenia systematycznego wzmocnienia pozycji konkurencyjnej i rozwojowej województw Polski Wschodniej”. Z poziomu strategii makroregionalnej cel ten będzie realizowany m.in. poprzez: dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb makroregionalnego rynku pracy - wzmocnienie współpracy między szkołami zawodowymi, uczelniami wyższymi a sektorem przedsiębiorstw. W świetle powyższego, zgodnie z przeprowadzonym badaniem ankietowym w woj. świętokrzyskim 25% osób należących do grupy NEET w woj. świętokrzyskim, to osoby z wyższym wykształceniem, co stanowi drugą co do liczebności grupę wśród osób należących do grupy NEET w woj. świętokrzyskim. Obecnie budowanie sieci kontaktów, czyli "networking" jest mało znaną, ale jednocześnie bardzo skuteczną metodą szukania pracy. W obecnych czasach, na rynku pracy, wiedza i dyplom uczelni, stanowią podobną wartość jak tworzenie sieci kontaktów. Niestety networking często mylony jest z przysłowiowym znalezieniem pracy "przez znajomości". A networking to nie proszenie innych o pracę, ale tworzenie i pielęgnowanie kontaktów międzyludzkich. Najlepszym sposobem na nawiązywanie kontaktów jest udział w konferencjach, szkoleniach, targach, spotkaniach zawodowych, wyjazdach zagranicznych, itp.

Co ważne, część uczelni wykorzystuje działalność Biur Karier do badania wskaźników dotyczących studentów oraz kontrolowania ich sytuacji zawodowej w trakcie i po zakończeniu studiów.

Na terenie województwa świętokrzyskiego istnieje możliwość kształcenia na 155 kierunkach studiów w systemie niestacjonarnym. Uczelnie wyższe kształcące w systemie studiów niestacjonarnych zlokalizowane są na terenie 4 powiatów: powiat Miasto Kielce, powiat pińczowski, powiat ostrowiecki oraz powiat sandomierski.

Celem głównym rekomendowanych do podjęcia działań jest zwiększenie zakresu współpracy instytucji rynku pracy z Akademickimi biurami Karier oraz Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości lub uczelnianymi instytucjami, które realizują podobną działalność w celu zwiększenia świadomości nt. konieczności budowania profesjonalnej sieci kontaktów (networking) przez osoby młode kształcące się na studiach wyższych w trybie niestacjonarnym, osoby nie pracujące pozostające poza rejestrami PUP z wyższym wykształceniem, w tym grupy NEET z wyższym wykształceniem, poprzez działania animacyjne, edukacyjne czy informacyjne prowadzone przez instytucje rynku pracy wspólnie z Akademickimi biurami Karier oraz Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości.

Cel szczegółowym: Dotarcie do osób młodych, w tym z grupy NEET, studiujących na uczelniach wyższych w systemie niestacjonarnym, pozostających poza rejestrami instytucji rynku pracy. Zwiększenie świadomości konieczności budowania profesjonalnej sieci kontaktów (networking) przez osoby studiujące (przed/w trakcie poszukiwania/realizacji praktyk studenckich; dotyczy studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia w systemie niestacjonarnym) oraz przez osoby nie pracujące pozostające poza rejestrami PUP z wyższym wykształceniem (absolwenci studiów pierwszego i drugiego stopnia), w tym grupy NEET z wyższym wykształceniem, poprzez działania animacyjne, edukacyjne czy informacyjne prowadzone przez instytucje rynku pracy wspólnie z Akademickimi biurami Karier oraz Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości.

Adresaci rekomendowanych działań:

- Akademickie Biura Karier lub inne instytucje, realizujące na uczelniach wyższych podobną działalność,
- Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości,
- uczelnie wyższe kształcące w systemie niestacjonarnym,
- Powiatowe Urzędy Pracy w woj. świętokrzyskim, zlokalizowane w powiatach, na terenie których uczelnie wyższe prowadzą kształcenie w systemie niestacjonarnym,
- pozostałe instytucje rynku pracy,
- osoby młode (studenci i absolwenci), w tym z grupy NEET z wyższym wykształceniem.

1. Rekomendowane działania:

- Działania animacyjne, edukacyjne oraz informacyjne prowadzone przez instytucje rynku pracy wspólnie z Akademickimi Biurami Karier oraz Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości, typu:
  - warsztaty/spotkania dot. networkingu i metod networkingu,
  - stoiska informacyjne instytucji rynku pracy/pracodawców na uczelniach,
  - wydarzenia typu „speed dating” między osobami młodymi (studenci, absolwenci, w tym grupa NEET z wyższym wykształceniem), a pracodawcami,
  - wydarzenia (typu konferencje, spotkania informacyjne, seminaria szkolenia) angażujące pracodawców,

które pozwolą na skuteczniejsze dotarcie z ofertą aktywizacyjną instytucji rynku pracy do osób młodych, w tym z grupy NEET, studiujących na uczelniach wyższych na terenie województwa świętokrzyskiego w systemie niestacjonarnym, nie widniejących w rejestrach tychże instytucji.

- Zwiększenie liczby uczelni na których aktywnie funkcjonuje Akademickie Biuro Karier lub inna instytucja realizująca podobne cele.
- Zwiększenie skali dotarcia instytucji rynku pracy z ofertą aktywizacyjną do osób, w tym z grupy NEET, kształcących się w trybie niestacjonarnym na uczelniach z terenu województwa świętokrzyskiego, które pozostają poza rejestrami.
- Zwiększenie wymiany ofert pracy między Akademickimi Biurami Karier, a Powiatowymi Urzędami Pracy,
- Zwiększenie świadomości możliwości pracy na własny rachunek - samozatrudnienie lub prowadzenie działalności w ramach Akademickich inkubatorów Przedsiębiorczości, przez osoby młode (studenci i absolwenci), w tym z grupy NEET z wyższym wykształceniem.

Elżbieta Drogosz

Przewodnicząca

**Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Kielcach**